

NHÂN VẬT ĐÀ LẠT

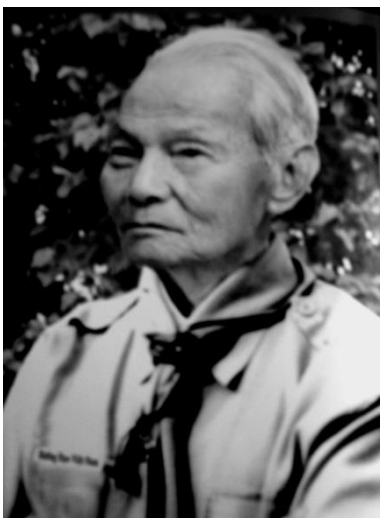
Nhân ngày 1 tháng 7 là ngày kỷ niệm sinh nhật Cụ Trần Văn Khắc, người sáng lập Phong Trào Hướng Đạo Việt Nam, xin giới thiệu bài viết của anh Hoàng Kim Châu, cựu học sinh Quang Trung và Trần Hưng Đạo, đồng thời cũng là một huynh trưởng Hướng Đạo tại Đà Lạt trước đây. Ngoài ra, anh còn trích đăng một bài viết của giáo sư Tôn Thất Sam trên báo Hướng Đạo nói về Cụ Trần Văn Khắc. Cũng trên trang anhdao.org này, có phần trích đăng Lời Giới Thiệu của nhà báo Đỗ Quý Toàn về tập “Hồi Ký Lịch Sử Hướng Đạo Việt Nam” của Cụ Trần Văn Khắc và phần I của cuốn hồi ký nói về giai đoạn khởi đầu của Phong Trào Hướng Đạo Việt Nam.

anhdao.org

Được sinh ra và lớn lên tại thành phố sương mù Đà Lạt, tôi biết được lịch sử hình thành của thành phố này cùng một số nhân vật nổi tiếng của Đà Lạt. Chắc chắn các bạn cũng đã hiểu rõ Đà Lạt trong nhiều phương diện như lịch sử - địa lý – kinh tế - giáo dục – văn hóa – kiến trúc, thắng cảnh, thời tiết ...và những nếp sinh hoạt cũng như một số nhân vật của Đà Lạt. Những nhân vật đáng nhớ của Đà Lạt có nhiều nhưng tôi không đủ tư cách và thẩm quyền để nói về những vật đó. Tôi chỉ có thể nói đến một nhân vật có những hoạt động, không những trong phạm vi thành phố Đà Lạt mà còn trải rộng trên khắp các miền đất nước từ thập niên 30 của thế kỷ trước. Lý do là tôi và những thế hệ trước và sau tôi đã đi theo bước chân của vị này để tiếp nối công cuộc do vị này gầy dựng nên.

Tôi muốn nói đến Cụ Trần Văn Khắc là thân phụ của giáo sư Trần Phương Thu và Trần Kim Phụng. Cụ Trần Văn Khắc là người đã sáng lập Phong Trào Hướng Đạo Việt Nam năm 1930 tại Hà Nội. Tôi gia nhập vào Hướng

Đạo tại Đà Lạt năm 1955 và tiếp tục tham gia Phong Trào trong suốt hơn 60 năm qua, lúc còn ở Việt Nam cũng như lúc ra sống ở hải ngoại. Tôi đã được giáo dục trong học đường dưới thể chế dân chủ tự do của hai nền Cộng Hòa tại Miền Nam Việt Nam, đồng thời cũng được dạy dỗ từ Phong Trào Hướng Đạo, một Phong Trào giáo dục thanh thiếu niên phát xuất từ nước Anh do huân tước Robert

Stephenson Smyth Baden Powell thành lập năm 1907. Trước khi đề cập đến quá trình sáng lập Phong Trào Hướng Đạo Việt Nam của Cụ Trần Văn Khắc, cũng cần ghi nhận sơ lược về sự hình thành Hướng Đạo tại Anh để sau đó phát triển đi khắp thế giới, trong đó có Việt Nam.

Tên của vị sáng lập Hướng Đạo thế giới được gọi một cách

thân mật là **Bi Pi** (viết và đọc tắt của **Baden Powell**). Chữ **B** và **P** từ chữ Bi Pi cũng được Hướng Đạo thể hiện trong châm ngôn “**Be Prepared – Sắp Sẵn**”. Bi Pi là một tướng lĩnh người Anh đã phục vụ tại nhiều quốc gia trên thế giới, đặc biệt tại Á và Phi Châu. Trong các

trận đánh với địch quân khi thành Mafeking bị bao vây, Cụ đã tổ chức và huấn luyện một số thiếu niên, con của các binh sĩ để làm công tác liên lạc, cứu thương và dẫn đường rất hữu hiệu. Sau khi giải ngũ, Cụ đã tổ chức một kỳ trại tại đảo Brownsea, miền Nam nước Anh với 20 thiếu niên. Trong thời gian trại tại Brownsea, Cụ đã dạy cho các thiếu niên này phương pháp sống ngoài trời, cách mưu sinh, như dựng lều, nấu ăn, khám phá và học hỏi về thiên nhiên cũng như chỉ dẫn cho các em tự điều khiển và huấn luyện cho nhau (trong Hướng Đạo gọi là Phương Pháp Hàng Đội Tự Trị). Sau kỳ trại, phụ huynh của các em cùng với một số đông thiếu niên yêu cầu Cụ tiếp tục tổ chức trại và đoàn ngũ hóa để dạy dỗ cho con em của họ. Từ cuộc cắm trại thử nghiệm thành công ở đảo Brownsea, Bi Pi đã lập đoàn Hướng Đạo đầu tiên tại Luân Đôn, sau đó lan dần sang các thành phố khác. Từ đó trở thành một Phong Trào lan qua các quốc gia thuộc địa của Anh, rồi lan rộng dần sang khắp các nước Âu Châu, Á Châu và Phi Châu, Úc Châu và Mỹ Châu. Tiếp theo là Phong Trào Nữ Hướng Đạo cũng được thành lập do phụ nhân của Bi Pi làm thủ lãnh.

Hiện nay có trên 200 quốc gia thành viên của Phong Trào Hướng Đạo Thế Giới với trên 40 triệu đoàn viên. Trước năm 1975 Hướng Đạo Việt Nam (từ Bến Hải đến Cà Mau) là thành viên của Phong Trào Hướng Đạo Thế Giới, được công nhận ngày 7 tháng 5 năm 1957 với số đoàn viên lên đến 14 ngàn. Sau 1975 Phong Trào Hướng Đạo Việt Nam bị giải tán. Khoảng gần 20 năm sau, một số Huynh trưởng cũ tập hợp sinh hoạt “chui” lẻ tẻ ở một số địa phương. Những năm gần đây, nhiều địa phương tổ

chức được một số đơn vị Hướng Đạo sinh hoạt theo nề nếp trước 1975, có gửi đơn xin tái lập Phong Trào Hướng Đạo nhưng chính quyền Việt Nam chính thức trả lời là không cấp giấy phép hoạt động. Nhiều nơi bị ngăn cấm và một số Trưởng luôn bị công an “hỏi thăm sức khỏe”. Mới đây vào tháng 8 – 2015 một trại họp bạn Hướng Đạo tại Bình Dương đã bị chính quyền giải tán trước khi khai mạc và gần hơn, trong tháng tư 2016 một trại họp bạn Sói Con để chào mừng 100 năm ngày thành lập Ngành Ấu cũng bị chính quyền phá hoại xua đuổi một cách bất nhẫn. Trái lại có vài đơn vị Hướng Đạo do chính quyền thành lập và yểm trợ như đoàn Hướng Đạo Bắc Đẩu tại Sài Gòn dưới sự quản lý và huấn luyện của các cán bộ thuộc thành đoàn thanh niên CS mặc đồng phục Hướng Đạo. Cũng cần nhắc: Hướng Đạo là một Phong Trào giáo dục đứng ngoài chính quyền, không tham gia sinh hoạt chính trị, các đoàn viên tham gia với tinh thần tự nguyện, có tín ngưỡng tâm linh, thực hiện Ba Lời Hứa và Mười Điều Luật của Hướng Đạo. Tại hải ngoại, các đơn vị Hướng Đạo Việt Nam đều có mặt tại các quốc gia định cư và vẫn tuân thủ các nguyên lý của Phong Trào Hướng Đạo Thế Giới, đồng thời khuyến khích đoàn sinh tham gia sinh hoạt nhằm gìn giữ và phát huy các truyền thống tốt đẹp về văn hóa, lịch sử và sinh hoạt xã hội Việt Nam. Hướng Đạo Sinh Việt Nam tại hải ngoại lên đến con số gần hai mươi ngàn người ở các quốc gia Hoa Kỳ, Canada, Úc Đại Lợi, Pháp, Đức, Na Uy, Anh... và các em đã đạt được nhiều thành tích được ngợi khen ở cấp quốc gia.

Như đã nói trên, Cụ Trần Văn Khắc là người sáng lập Phong Trào Hướng Đạo Việt Nam

vào năm 1930 tại Hà Nội. Theo chân Cụ, nhiều thế hệ thanh thiếu niên Việt Nam đã tham gia Phong Trào và đóng góp nhiều vào công cuộc giáo dục chung cho xã hội Miền Nam tự do trước đây. Huỳnh trưởng Võ Thành Minh là học trò của Cụ Phan Bội Châu, người đã dựng lều bên hồ Leman – Genève, thổi sáo để phản đối việc chia cắt đất nước năm 1954. Một số nhân vật khác như các trưởng Cung Giũ Nguyên, Trần Văn Tuyên, Vũ Ngọc Hoàn, Phạm Biểu Tâm, Trần Ngọc Ninh, Phạm Văn Thuần, Nguyễn Văn Thơ, Vũ Văn Hoan, Phan Thanh Hy, Phan Như Ngân, Nguyễn Trung Thoại, Mai Ngọc Liệu, Nguyễn Duy Thu Lương, Lê Mộng Ngộ, Trần Văn Lược, Đỗ Văn Ninh, Đinh Xuân Phúc, Vũ Thanh Thông, Tôn Thất Đông, Nguyễn Thành Cung, Bùi Văn Giải, Tôn Thất Thiện, Đỗ Văn Ninh, Nguyễn Thúc Tuân, Tôn Thất Dương Vân, Đỗ Tiến Đức, Đỗ Quý Toàn, Bùi Nhật Tiến, Hà Thúc Sinh, Nguyễn Đức Lập, Phan Nguyệt Minh, Hà Dương Quyên, Phạm Thị Thân, Nguyễn Thị Đáp, Dương Kim Sơn, Nông Kim Yến...và rất nhiều các bậc thức giả, tướng tá, giáo sư, bác sĩ, nhà văn, công tư chức Miền Nam Việt Nam khác cũng từng là những Hướng Đạo Sinh Việt Nam.

Cụ Trần Văn Khắc, chẳng những là người sáng lập Phong Trào, Cụ còn là một huynh trưởng tận tụy hết lòng với Phong Trào từ trong nước cho đến khi Cụ định cư tại hải ngoại. Tưởng cũng cần biết qua tiểu sử của Cụ như sau: Cụ sinh ngày 1 tháng 7 năm 1902 tại làng Hoàng Xá, phủ Thường Tín, tỉnh Hà Đông. Cụ mất ngày 24 tháng 5 năm 1994 tại Ottawa, Canada. Cụ Trần Văn Khắc lập đoàn Hướng Đạo Việt Nam đầu tiên tại Hà Nội năm 1930 lấy tên là đoàn Lê Lợi. Năm 1932

Cụ đổi vào Sài Gòn làm việc tại sở Nghiên Cứu Nông Lâm, đã cùng với Trưởng Huỳnh Văn Diệp lập Hướng Đạo tại Miền Nam. Những đơn vị Hướng Đạo này hoạt động mạnh mẽ, phát triển nhanh chóng thành Tổng Cục Hướng Đạo Nam Kỳ, đồng thời liên đoàn Hướng Đạo Đông Dương hình thành trong thời gian ngắn với sự thành lập Hướng Đạo Cambodia mà Cụ Trần Văn Khắc đã góp nhiều công lao vào việc thành lập Hướng Đạo xứ Chùa Tháp này. Cụ đảm nhiệm chức vụ Tổng Ủy Viên Hướng Đạo Nam Kỳ từ năm 1936. Cụ lại được tin nhiệm trong vai trò hội trưởng Tổng Cục Hướng Đạo Nam Kỳ 1941-1945. Kể từ tháng 3 – 1945, tình hình chính trị xáo trộn sau khi Nhật thua trận. Tại Miền Bắc, Hướng Đạo Cứu Quốc thành lập nhưng không được tán thành đưa tới việc tan rã Hướng Đạo Bắc Kỳ. Cuối năm 1946 với lệnh tổng khởi nghĩa của Việt minh, các hoạt động của Hướng Đạo Việt Nam bị tê liệt hoàn toàn. Từ năm 1947 đến 1949 Cụ sang Pháp chữa bệnh sưng màng phổi.

Năm 1949 Cụ Trần Văn Khắc từ Pháp về Đà Lạt dưỡng bệnh và sau đó chọn Đà Lạt làm nơi sinh sống cho đến năm 1978 vượt biên sang tị nạn tại Ottawa, Canada. Trong thời gian ở Đà Lạt, Cụ Trần Văn Khắc đã tích cực giúp đỡ Hướng Đạo Đà Lạt (Đạo Lâm Viên) trong những lần gây quỹ xây dựng đạo quán cùng với các Trưởng Phan Như Ngân, Nguyễn Xuân Mộng, Trần Minh Thượng, Lê Phi và nhiều Trưởng khác. Năm 1983 Cụ Trần Văn Khắc được hội nghị huynh trưởng Hướng Đạo Việt Nam tại Costa Mesa, California bầu làm chủ tịch Hội Đồng Trung Ương Hướng Đạo Việt Nam tại hải ngoại được thành lập do khuyến cáo của Văn

Phòng Hướng Đạo Thế Giới nhằm giúp đỡ Hướng Đạo Sinh Việt Nam tị nạn với mục đích duy trì các truyền thống của Hướng Đạo Việt Nam. Năm 1985 vì lý do sức khỏe, Hội Đồng Trung Ương HĐVN đã đề cử Trưởng Nguyễn Văn Thơ (cựu bộ trưởng giáo dục) thay thế cho Cụ Trần Văn Khắc.

Cụ Trần Văn Khắc có những đặc tính quý báu được nhiều Trưởng và Hướng Đạo Sinh biết đến. Cụ cũng đã không ngừng hoạt động với các cộng đồng Người Việt tại Ottawa như các hội Cao Niên, hội Người Việt tại Ottawa... Vì tuổi già sức yếu, Cụ Trần Văn Khắc đã từ trần lúc 6 giờ 50 sáng ngày 24 tháng 5 năm 1994 tại Ottawa để lại bao nhiêu thương tiếc cho tập thể Hướng Đạo Việt Nam trong cũng như ngoài nước. Trước những đóng góp lớn lao và liên tục của Cụ, Ban thường vụ HĐTU/HĐVN hải ngoại đã quyết định tặng Bắc Đẩu Huân Chương cho Cụ. Bắc Đẩu là ngôi sao sáng chỉ đường được dùng làm một trong những biểu tượng cho Phong Trào Hướng Đạo Việt Nam. Cụ Trần Văn Khắc cũng nhận được Huân Chương Hướng Đạo Xuất Sắc của Canada năm 1992.

Cụ Trần Văn Khắc đã tạm biệt Phong Trào nhưng để lại nhiều công trình xây dựng, những đức tính tốt và nhất là một món ăn tinh thần là tập "Hồi Ký Lịch Sử Hướng Đạo Việt Nam" phát hành vào năm 1985. Hình ảnh của Cụ Trần Văn Khắc – Người Anh Cả có tên rùng là SẾU SIÊNG NẶNG sống mãi với Phong Trào Hướng Đạo Việt Nam. Có đến hàng trăm bài do các Trưởng và đoàn sinh Hướng Đạo viết từ trong nước ra đến hải ngoại để ca ngợi những đức tính tốt đẹp của Cụ Trần Văn Khắc như là một biểu tượng của

sự hy sinh, lòng hăng hái và nhiệt thành, tháo vát và vị tha của một vị Huynh Trưởng đã có công thành lập và nuôi dưỡng, phát triển Phong Trào. Hướng Đạo Việt Nam tại hải ngoại đã chọn "NGÀY 1 THÁNG 7 LÀ NGÀY TRẦN VĂN KHẮC".

Thế theo lời yêu cầu của các Trưởng Hướng Đạo, Cụ Trần Văn Khắc đã viết tập hồi ký về "Lịch Sử Hướng Đạo Việt Nam" vào năm Cụ đã 80 tuổi nhằm để lại cho các thế hệ đàn em, con cháu biết diễn biến hình thành của Phong Trào Hướng Đạo như thế nào khi còn ở trong nước cho đến lúc tị nạn ở hải ngoại. Tập hồi lý dày 52 trang với lời giới thiệu của nhà báo Đỗ Quý Toàn (Sói Lịch Thiệp). Tôi xin phép được đưa lên trang nhà Anh Đào Đà Lạt đoạn mở đầu trong hồi ký. Đó là đoạn nói về nguyên nhân thành lập và đơn vị Hướng Đạo đầu tiên tại Việt Nam. Nếu quý độc giả nào, nhất là anh chị em cựu học sinh Bùi Thị Xuân và Trần Hưng Đạo có tham gia sinh hoạt với Phong Trào Hướng Đạo tại Đà Lạt muốn đọc đầy đủ tập hồi ký xin mở mạng và đánh các chữ "Hồi Ký Lịch Sử Hướng Đạo Việt Nam" sẽ đọc được.

Hoàng Kim Châu

Hương Hằng Hái

Cựu học sinh Trần Hưng Đạo 1963

Cựu thiếu trưởng thiếu đoàn Lê Lợi Đà Lạt

Ghi chú: Phần tiểu sử của Cụ Trần Văn Khắc được trích từ tập "Hướng Đạo Việt Nam 1930-2000) qua phần ghi nhận của Trưởng Lê Phục Hưng 'Sóc Kiêm Tâm', cựu học sinh Trần Hưng Đạo – Bầy trưởng Lê Lai.

Báo Hướng Đạo viết về Cụ Trần Văn Khắc

Từ lúc còn ở trong nước, trước năm 1975, nhiều báo Hướng Đạo thường xuyên có những bài viết nói về Cụ Trần Văn Khắc, vị Huynh Trưởng sáng lập Phong Trào Hướng Đạo Việt Nam từ năm 1930. Đến khi ra nước ngoài, anh chị em Hướng Đạo tỵ nạn lại tiếp tục sinh hoạt, Cụ Trần Văn Khắc lại cũng là người khơi nguồn để phục hoạt Phong Trào Hướng Đạo Việt Nam tại hải ngoại. Trên các báo của Hướng Đạo, nhiều bài viết nói về nhân cách tuyệt vời của Cụ cùng những đóng góp tích cực của Cụ, đưa đến kết quả là Hội Nghị Trưởng Hướng Đạo tháng 7 – 1983 để hoàn thành Bản Hiến Chương Costa Mesa mở đầu cho việc thành lập Hội Đồng Trung Ương Hướng Đạo Việt Nam Hải Ngoại có nhiệm vụ điều hợp các sinh hoạt Hướng Đạo Việt Nam tại hải ngoại mà Cụ là vị chủ tịch đầu tiên. Nhân đây tôi xin trích đăng một bài viết của giáo sư cũng là Trưởng Hướng Đạo Tôn Thất Sam nói về Cụ Trần Văn Khắc với tựa đề “Người Trưởng Mẫu Mực” :

Cũng như phần lớn anh em khác, từ lúc mới gia nhập Hướng Đạo, khi học lịch sử Phong Trào, chúng tôi đều nghe đến tên Trưởng Trần Văn Khắc và Trưởng Hoàng Đạo Thúy là những người tiên phong gieo mầm Hướng Đạo trên đất Việt.

...“Văn kỳ thanh bất kiến kỳ hình”...cho mãi đến cuối năm 1963 lúc tôi lên dạy đại học Đà Lạt mới có dịp đến tiệm kem Việt Hưng thăm Trưởng Khắc. Lần đầu tiên gặp gỡ, nhưng qua cái bắt tay trái, chúng tôi thấy như là quen nhau từ đời kiếp nào mặc dầu tuổi tác khá cách biệt. Trước mắt chúng tôi lúc ấy, Trưởng là người quá lực tuấn nhưng vẫn còn vẻ tinh anh nhanh nhẹn, cao lẳng không như con Sếu, đúng là “Sếu Siêng Năng” (1). Tuy là một người giàu có hạng ở Đalat, nhưng luôn luôn cần mẫn làm ăn, từ sáng tinh mơ, khi mà phần lớn dân Đalat còn nằm vùi trong

chăn ấm nệm êm thì Trưởng Khắc đã lái chiếc xe Citroen 2 CV Fourgonnette từ nhà 23 Trần Bình Trọng ra tiệm Việt Hưng ở dốc Hòa Bình để làm kem và chuẩn bị mở cửa hàng rồi làm việc ở đó cho đến lúc màn đêm buông phủ khắp Đalat thì Trưởng Khắc mới trở về nhà. Tuy là người từng tu nghiệp ở Pháp nhưng Trưởng Khắc không bao giờ có vẻ kiêu sa, luôn ăn mặc chỉnh tề nhưng bình dị, dù những lúc về Sài Gòn – “Hòn Ngọc Viễn Đông” – để mua sắm nguyên vật liệu để sản xuất kem, vẫn xách cái giỏ lác (mà các bà dùng để đi chợ) đi lon ton giữa phố Lê Lợi và chợ Bến Thành nhưng không hề bị kẻ gian cướp giật mặc dù trong đó có chứa cả trên triệu đồng (lúc đó 1 lượng vàng y chưa đến 10.000 đồng), phải chăng đó là nhờ sự bình dị cộng với cái khôn ngoan của Hướng Đạo Sinh.

Thuộc vào hàng tiền bối của Phong Trào nhưng Trưởng Khắc không bao giờ có thái độ “ta đây” hay cách biệt...Trưởng luôn luôn cởi mở thân tình đối với mọi người dù già hay trẻ, dù giàu hay nghèo. Với một tài xế xe đồ Minh Trung như anh Nguyễn Hữu Bông hay một nhà thầu khoán triệu phú như anh Trần Minh Thưởng cũng vẫn được tiếp đón niềm nở như nhau...Những dịp vui buồn hiếu hỉ của gia đình Hướng Đạo, Trưởng đều có mặt với anh em.

Trước khi anh Trần Văn Thao lập toán cựu Hướng Đạo, Trưởng Khắc đã cùng Trưởng Phạm Văn Nam – ‘Ngựa Dò Từng Bước’ (2) đã tập hợp những cựu Hướng Đạo Sinh tại Đalat lập một quỹ tín dụng Hướng Đạo mà phần lớn vốn đóng góp là do Trưởng Khắc, Trưởng Nam, Trưởng Phan Như Ngân, Trưởng Lê Phi, anh Trần Minh Thưởng, anh

Nguyễn Văn Đành, anh Lâm... Quỹ này mở ra chung cho cả cựu Hướng Đạo và huynh trưởng Đạo Lâm Viên, ai muốn làm thành viên thì đóng góp tối thiểu là 5.000 đồng (lúc đó 1 lượng vàng dưới 10.000 đồng), khi nào cần đến, các thành viên được vay đến 100.000 đồng với lãi suất nhẹ hơn ngân hàng. Còn các tín chủ khác nếu không vay thì được chia lãi giống như gửi quỹ tiết kiệm vậy. Đó là một việc làm đã giúp ích thiết thực cho nhiều anh em ở Lâm Viên.

Những ai đã từng quen biết với Trưởng Khắc đều phải nhìn nhận đó là một huynh trưởng rất mẫu mực: ăn nói lịch thiệp, không rượu chè, không hút thuốc, luôn luôn đúng giờ, dù có mưa bão cũng đến đúng hẹn, dù là đến thăm một trại huấn luyện hoặc họp nhau để cùng nhau tham dự hiếu hỉ cũng vậy...và điểm sáng chói nhất là trọng chữ Tín: đã hứa hẹn điều gì là như đinh đóng cột. Ngược lại Trưởng đòi hỏi mọi người cũng phải đối lại như vậy, nếu đã một lần thất tín thì Trưởng không bao giờ tin nữa. Vì vậy tôi luôn luôn giữ từng li từng tí đối với Trưởng: mấy lần tôi đứng tên vay tiền của quỹ tín dụng Hướng Đạo dùm cho anh Nguyễn Hữu Bông để sửa xe hay cho chị Dương Xuân Tụy để mở quán chè (vì các vị ấy không là thành viên của quỹ tín dụng), cứ đến ngày cuối tháng mà các Trưởng ấy chưa có tiền đưa tôi hoàn lại quỹ, thì tôi phải xuất tiền túi hoặc vay mượn đâu cho có để trả lại đúng kỳ, nếu không thì lần sau khó mà được Trưởng Khắc tiếp. Chính sự mẫu mực ấy cũng đã giáo dục được nhiều người.

Tuy đã nghỉ sinh hoạt từ lâu nhưng Trưởng Khắc luôn luôn quan tâm đến việc đặt nền

móng cho Phong Trào, các trại huấn luyện tôi mở trong Châu Trường Sơn đều được Trưởng Khắc đến thăm trại sinh và khích lệ, lần nào cũng không quên đem tặng một đến hai thùng kem Việt Hưng ngon nổi tiếng mà Trưởng đã học được cách làm khi sang Pháp.

Trưởng Khắc cũng thường ưu tư khi thấy ở trung ương cũng như địa phương có những sự lục đục. Trong dịp tham dự trại Họp Bạn Hướng Đạo toàn quốc tại Suối Tiên năm 1970, Trưởng Khắc được nhận “Kim Long Huân Chương” là huân chương cao quý nhất của Hội Hướng Đạo Việt Nam. Sau khi dự trại Họp Bạn, Trưởng Khắc đem biểu tôi mấy tờ báo đăng tin tức trại Họp Bạn có khen tiểu trại Phục Hưng do tôi điều khiển. Trưởng Khắc tâm sự: “Bấy lâu thăm các khóa huấn luyện do anh mở, tôi thấy rất thành công nhưng tôi vẫn đinh ninh rằng anh là giáo sư nên việc huấn luyện là “nghề của chàng”, vừa rồi tôi thăm tiểu trại của anh, tôi cũng đồng ý với các báo đã khen tiểu trại Phục Hưng đã khéo tổ chức và giỏi điều hành. Anh có tài điều hành như vậy sao anh không giúp dàn xếp và tổ chức lại Đạo Lâm Viên thuộc Châu của anh?”. Tôi thưa:

“Dạ, em có nghĩ đến việc này nhưng rồi lẩn tránh một chút nên chưa thực hiện được!”

“Anh nói thử có đúng điều tôi đang lo lắng hay không?”

“Dạ, chắc là Trưởng nghe nói chị Hóa (3) và một vài anh em yêu cầu bầu lại Đạo Trưởng chứ gì?”

“Đúng thế! Vậy sao anh tìm người thay thế cho xong?”

“Dạ, em không chấp nhận việc ‘đảo chánh’ trong Hướng Đạo, tuy nhiên em đã nhắm anh Lương Mậu Dũng (4) sẽ làm Đạo Trưởng,

còn anh Đ... sẽ làm phụ tá đặc trách Ngành Ấu của Châu.”

“Tôi sốt ruột lắm rồi, vậy anh làm ngay đi chứ còn chần chờ gì nữa!”

“Dạ chưa tiện! Vì anh Dũng đang ngấm ghé làm rể anh Đ..., nếu không khéo thì mất vợ!”

“Vậy thì anh bỏ qua không giải quyết sao?” “Sẽ giải quyết ngay nếu Trưởng giúp cho em!”

“Thế thì anh muốn tôi giúp gì?”

“Xin Trưởng nhận nhiệm vụ Đạo Trưởng Lâm Viên, anh Đ... sẽ không mất mặt vì được một người uy tín thay thế!”

Trưởng Khắc nghe vậy dấy nẩy lên:

“Ấy chết! Bao nhiêu năm nghỉ hoạt động tôi quên hết chuyên môn rồi!”

“Miễn là Trưởng đảm nhận việc lãnh đạo, còn vấn đề huấn luyện và chuyên môn thì em sẽ phụ tá cho Trưởng. Trưởng chỉ cần dàn xếp nội bộ Đạo Lâm Viên xong rồi trao đuốc cho anh Lương Mậu Dũng thì êm đẹp đôi bên!”

“Được! Thế thì tôi nhận làm Đạo Trưởng Lâm Viên trong thời gian chuyển tiếp tối đa là ba tháng thôi nhé!” (Ghi chú: Sau đó vì phấn khởi nên Trưởng Khắc làm Đạo Trưởng gần một năm).

Đó là lý do mà nhiều người tự hỏi: “Lạ quá! Làm sao thằng Sam lại kéo được ông Khắc ra làm Đạo Trưởng Lâm Viên dưới quyền Châu Trưởng Sam nhỉ???”

Vì sự kiện “lạ lùng” ấy nên tôi phải tổ chức lễ bàn giao Đạo Trưởng thật long trọng, cần sự hiện diện của Hội Đồng Trung Ương và Bộ Tổng Ủy Viên. Bởi nóng lòng dàn xếp nội bộ của Đạo Lâm Viên nên 10 ngày sau Trưởng Khắc giục tôi:

“Tôi đã nhận điều anh yêu cầu rồi, tại sao

anh không chủ tọa lễ bàn giao cho xong càng sớm càng tốt, tôi sốt ruột rồi đấy!” “Dạ em sẽ cố gắng thu xếp ạ!”

Cũng vì chờ bác sĩ Nguyễn Văn Thơ (Hội Trưởng), Trưởng Huỳnh Văn Diệp (Chủ tịch Ban Chấp Hành Trung Ương) và Trưởng Trần Văn Lược (Tổng Ủy Viên) cùng các Ủy viên Trung Ương thu xếp thời giờ để lên tham dự nên mất thời gian hơn một tháng, vì vậy mà Trưởng Khắc hiểu lầm Trưởng Đ... tham quyền cố vị mà không chịu bàn giao như tôi đã viết trong hồi ký.

Trong lễ bàn giao giữa cựu và tân Đạo Trưởng Lâm Viên 1971 có đông đủ Ủy viên Trung Ương tham dự để xem “hiện tượng lạ” nêu trên. Nhân dịp ấy, sau lời chào mừng quan khách, tôi phát biểu: “Hôm nay toàn thể Huỳnh Trưởng và Hường Đạo Sinh Lâm Viên vui mừng được Trưởng Trần Văn Khắc nhận làm người điều hành trực tiếp. Sự kiện này là một đề tài khiến chúng ta suy ngẫm: Nếu kể về vai vế thì Trưởng Khắc phải ngồi trên cao để tất cả anh em chúng ta – kể cả các Trưởng trong Hội Đồng Trung Ương và Bộ Tổng Ủy Viên có mặt hôm nay – cùng chiêm ngưỡng. Thế mà, Trưởng Khắc, người thành lập Phong Trào Hường Đạo Việt Nam từ lúc tôi chưa nằm trong bụng mẹ, giờ đây với cái tuổi ‘thất thập cổ lai hy’ còn hăng hái nhận trọng trách Đạo Trưởng Lâm Viên thuộc Châu Trường Sơn của tôi đảm nhiệm, điều đó là một bài học hùng hồn dạy cho chúng ta thấy rằng trong Hường Đạo không có ‘chức tước’ mà chỉ có ‘nhiệm vụ’, làm việc vì các em và nghĩ đến tương lai của Phong Trào. Rồi đây các em sẽ thay thế các Trưởng để đảm nhận trọng trách dẫn dắt những kẻ hậu sinh, các em phải luôn luôn ghi nhớ rằng

Hướng Đạo khác ngoài đời ở chỗ không có bộ óc 'xôi thịt' phân biệt 'chiếu trên chiếu dưới' mà mỗi người trong chúng ta, tùy theo khả năng và tuổi tác, còn làm được việc gì cho Phong Trào thì cứ kè vai gánh vác mà không nghĩ đến quyền lợi cá nhân: làm Trưởng Hướng Đạo không có quyền lợi, chỉ có trách nhiệm và hy sinh".

Sau đó mọi người đều vui vẻ, trên thuận dưới hòa. Từ đấy Trưởng Khắc xem tôi như bạn tâm giao...đến nỗi lúc sang Canada còn viết thư về xin tôi một Hoa Huệ vải với lời lẽ thân tình mà suốt đời tôi không thể nào quên... "...Tôi muốn xin anh gửi cho tôi một Hoa Huệ vải để mang trên túi áo trái. Hễ khi nào tìm tôi còn đập thì tôi còn nhớ tới anh!".

Trưởng Khắc kính mến, Hôm nay ngồi viết lại những dòng này mà mắt tôi nhòe đi vì rướm lệ bởi không thể nào quên được Đại Trưởng Lão mà tôi được hân hạnh làm người bạn vong niên (theo lời Trưởng trước đây). Em xin vái ba lạy để từ biệt Lão Huỳnh đồng thời tự hứa với lòng suốt đời giữ trọn Ba Lời Hứa Hướng Đạo. Xin Trưởng chứng giám và phò hộ cho tất cả đàn em trong nước cũng như ở hải ngoại bỏ hết tị hiềm, không còn phân biệt tôn giáo để sống chan hòa trong tình huynh đệ Hướng Đạo mà lúc sinh thời Trưởng vẫn thường ưu tư và đem hết tâm huyết để cố gắng đưa mọi người xích lại gần nhau.

Tôn Thất Sam
Sư Tư Đảm Đương

Ghi Chú

(1) 'Sếu Siêng Năng' là tên rừng của Cụ Trần Văn Khắc.

(2) 'Ngựa Dò Từng Bước' là tên rừng của Cụ Phạm

Văn Nam. Cụ Nam là hiệu trưởng trường trung học Quang Trung từ tháng 8 -1954 đến tháng 7 – 1956, trước khi trường đổi tên thành Bùi Thị Xuân.

(3) Chị

Trần Thị Hóa là huấn luyện viên dạy môn thể dục thể thao tại trường Bùi Thị Xuân.

(4) Anh

Lương Mậu Dũng 'Gấu Đầm Đạm' là giáo sư trường Bùi Thị Xuân.

Lời Giới Thiệu

Đỗ Quý Toàn

Quý vị độc giả, dù quý vị ở trong Phong Trào Hướng Đạo hay không, sẽ thấy trong tập Hồi Ký của "anh" Trần Văn Khắc nhiều chuyện lý thú và nhiều điều bổ ích. Nếu quý vị có dịp ngồi chung quanh lửa trại về khuya nghe Sếu Siêng Năng kể chuyện, thì câu chuyện cũng như những lời kể trong tập Hồi Ký này.. Đây là những lời chân thật hồn hậu, dí dỏm, mà một "Lão Trưởng" đã sống hơn bốn phần năm thế kỷ, muốn kể cho con, em, cháu chít nghe như trong câu chuyện "Lửa Dặm Đường" của các tráng sinh. Dù là Hướng Đạo hay không, chúng ta đều cảm động khi đọc tới chuyện các anh em Hướng Đạo Việt Nam đầu tiên đã phải sửa lời hứa "Phụng Sự Tổ Quốc" thành "Trung Thành Với Tổ Quốc" để tránh búa rìu thực dân Pháp. Từ trung thành đến phụng sự chỉ còn một bước ngắn, nhưng hai chữ "Tổ Quốc" được nêu cao trong cảnh đêm tối của thời nô lệ đã trở thành tiếng gọi thiết tha cho bao thế hệ Hướng Đạo Sinh! Chúng ta cũng sẽ mỉm cười tưởng tượng cảnh trong một cuộc diễn hành năm 1935, 'Yến Lém' Phạm Văn Bính đã nhất định đưa "Lá Cờ Việt Nam" lên ngang hàng với cờ Pháp chứ không chịu đi sau.

Anh chị em Hướng Đạo sẽ tìm thấy trong tập Hồi Ký này những thí dụ về nhân cách của một người Hướng Đạo, một mẫu người mà chính ta muốn noi theo. Người Hướng Đạo đó thấy việc nghĩa thì xông ra đảm đương, nhưng không muốn ai phải bận tâm khen thưởng mình. Người Hướng Đạo đó không nề hà nhận trách nhiệm dù lớn dù nhỏ mỗi khi anh em cần nhờ đến uy tín và đức độ của mình. Bởi vậy, khi tuổi thất tuần vẫn đứng ra làm Đạo Trưởng, khi bát tuần lại lãnh nhiệm vụ chủ tịch Hội Đồng Trung Ương.

Trong tập Hồi Ký của anh Trần Văn Khắc, chúng ta còn được đọc lời anh ‘Sói Trầm Lặng’ Mai Liệu tả cảnh ‘Hải Ly Gan Dạ’ Phan Như Ngân kể lại những lần Phong Trào Hướng Đạo bị các xu hướng chính trị nhất thời tìm cách lôi cuốn, nhưng người Hướng Đạo đã không vì lời dụ dỗ hay hăm dọa mà đi sai tôn chỉ. Chúng ta cũng được đọc anh ‘Voi Già’ Nghiêm Văn Thạch tóm tắt các sự kiện chính trong lịch sử Phong Trào. Anh em chúng ta sống ở nước ngoài cũng thấy cần phục hưng các truyền thống tốt đẹp của các thế hệ đàn anh để truyền lại cho lớp trẻ đang sống trong các môi trường phức tạp. Phong trào Hướng Đạo Việt Nam không phải chỉ có bốn phận đào luyện cho các em trở thành những người có chí khí, tháo vát, muốn giúp ích, yêu thiên nhiên và nuôi dưỡng một cuộc sống tâm linh hùng mạnh, phong phú. Phong trào còn có bốn phận giữ gìn gốc Việt, tiếng Việt, văn hóa Việt để các em luôn luôn được tắm mát trong dòng sông dân tộc, dòng sông mà tổ tiên ta đã khơi nguồn, đã đào sâu, đã mở rộng từ mấy ngàn năm nay.

Trong ý hướng đó, tôi kính cần viết mấy lời

giới thiệu tập Hồi Ký của anh Trần Văn Khắc. Tôi ước mong quý vị độc giả cũng được những lợi ích mà tôi đã hưởng. Nghe xong lời anh kể bên ngọn Lửa Dặm Đường, tôi thấy nức lòng, tự tin, nghĩ rằng mình nhất định sẽ phải sống hữu ích.

Montréal, tháng 9 năm 1984

Sói Lịch Thiệp

Đỗ Quý Toàn

(Cụ Trần Văn Khắc trên 80 tuổi, luôn luôn nhắc nhở chúng tôi phải theo truyền thống Hướng Đạo mà xưng hô “anh, em”. Tôi vâng lời nên xin dùng tiếng “anh”, xin độc giả tha lỗi)

HỒI KÝ LỊCH SỬ

HƯỚNG ĐẠO VIỆT NAM

Sếu Siêng Năng Trần Văn Khắc

(Tập hồi ký gồm có 7 phần. Xin trích đăng phần I nói về thời kỳ thành lập. Xin mở trang web “Hồi ký lịch sử Hướng Đạo Việt Nam” để đọc tiếp).

Viết hồi ký vào lúc tuổi đời vừa đúng “bát tuần” kể cũng là quá muộn. Nhưng sau đại hội ở Costa Mesa, California (Hoa Kỳ) đầu tháng 7 – 1983 vừa qua, nhiều anh chị em thúc đẩy tôi là gắng viết để anh chị em được hiểu rõ xem nền giáo dục lý tưởng này đã du nhập vào nước ta và ảnh hưởng của nó ra sao.

Nay nhân dịp hè rảnh rỗi và lòng cũng phấn khởi bởi cuộc hội nghị vừa qua đã được kết quả như ý muốn, nên xin viết ra để anh chị em cùng đọc cho vui và chia sẻ kinh nghiệm.

Những sự việc tôi kể sau đây, một phần để anh chị em tuổi đời đã sáu bảy mươi xem đến để nhớ lại thời niên thiếu của mình, hồi mà nước Việt Nam ta còn là một thuộc địa của nước Pháp, một phần để anh chị em còn trẻ biết qua hồi mà thế kỷ trước, Phong Trào Hướng Đạo đã du nhập vào nước ta như thế nào.

Thời Kỳ Thành Lập

Tôi còn nhớ vào khoảng năm 1929, trước khi đơn vị Hướng Đạo đầu tiên ra đời tại Hà Nội, thủ đô Bắc Việt, tôi đã trông thấy một số thanh thiếu niên Pháp bạn đồng phục Hướng Đạo đi cắm trại hoặc đi tập hợp. Phải thú nhận rằng tôi trông thấy mà lòng rất ham muốn vì thấy họ ăn mặc gọn gàng, cử chỉ nhanh nhẹn, vui tươi. Tuy nhiên lúc đó tôi cũng không tìm hiểu xem họ là ai, đoàn thể nào. Nhưng sau rồi tôi cũng được biết rằng đó là học sinh trường trung học Albert Sarraut Hà Nội và cũng là thiếu sinh của một đoàn Hướng Đạo Pháp. Trong số đó cũng có một người Việt là anh Vũ Ngọc Tân, lúc đó cũng là học sinh trường nói trên.

Hồi đầu thế kỷ 20 dân Việt ta phần đông không còn học chữ Nho mà đổi sang học chữ Quốc ngữ và tiếng Pháp. Tôi cũng là một trong những người nói trên. Đến năm 1924 tôi vào làm việc tại sở kinh tế tọa lạc tại đường Jauréguiberry Hà Nội gần hồ Hoàn Kiếm. Một buổi chiều, sau khi ở sở ra, tôi đạp xe xuống trường thể dục tại đường Wialé để tập các môn về điền kinh như chạy, nhảy, ném tạ. Hồi đó thanh niên Việt Nam chưa ham thích thể dục, thể thao hay nếp sống ngoài trời như thanh niên ngày nay hoặc như thanh niên Âu Mỹ cùng lứa. Lúc đó thanh niên Việt Nam cấp sách đến trường chỉ cốt chiếm mảnh bằng để vinh thân phì gia, lấy vợ giàu, để trở thành ông ký, ông phán, ông giáo, ông tham hay hơn nữa là ông huyện. Muốn làm bác sĩ kỹ sư phải là con nhà thuộc gia đình tư bản, nhiều thế lực, “sang tận bên Tây” mới đạt được những bằng cấp quý đó.

Muốn cho thanh niên có nơi luyện tập thể dục, mấy bậc đàn anh du học ở Pháp về như

các ông Nguyễn Lễ, Nguyễn Quý Toàn, Trịnh Văn Hợi, Tạ Văn Thất... lập ra trường thể dục (École d'Éducation Physique) với mục đích đào tạo một lớp thanh niên mới, hoạt động, tháo vát, hùng mạnh. Do đó tôi mới có cơ hội biết đến các hoạt động mới mẻ này.

Một hôm tập dượt xong, tôi tắm táp sửa soạn ra về thì bỗng gặp một cơn mưa lớn. Tôi đành vào trong phòng đọc sách của nhà trường để đọc báo chí chờ cơn mưa tạnh. Tình cờ tôi thấy cuốn sách nhan đề “Pour devenir Éclaireur” (Muốn trở thành người Hướng Đạo). Ngồi xuống để đọc, tôi thấy thích thú. Tôi liền ghi vào sổ nhà trường mượn cuốn sách đó đem về đọc tiếp. Sau khi nghiên cứu, tôi kiếm mấy người bạn thân cũng là hội viên hội thể dục là các anh Võ An Ninh, Tạ Văn Dục, Nguyễn Văn Chính, Trịnh Trường Bình... bàn về việc thành lập một đoàn Hướng Đạo. Các anh đều đồng ý và cử tôi đến gặp ông Nguyễn Lễ, hội trưởng hội thể dục. Ông Lễ tán thành ngay và cũng thuận cho chúng tôi lập một ban trong phạm vi nhà trường lấy tên là “Ban đồng tử quân và cổ động thể thao” (Section de Scoutisme et de Progame pour le Sport). Sau đó nhà trường gửi thư sang Pháp mua sách báo của tổng cuộc Hướng Đạo Pháp. Tưởng cũng nên biết hồi 1930 sự giao thông giữa Pháp và Việt Nam chỉ có bằng đường biển chứ chưa có đường hàng không như bây giờ. Thư từ đi lại, chúng tôi phải chờ gần ba tháng sau mới có tài liệu. Trong thời gian đó chúng tôi xúc tiến việc may đồng phục, thảo nội qui, phiên dịch những danh từ tiếng Pháp sang tiếng Việt. Tôi xin lưu ý anh chị em rằng hồi đó Bắc Việt đặt dưới quyền bảo hộ của nước Pháp, bất cứ một hành vi, ngôn ngữ nào cũng có thể gieo ngờ vực vào óc người Pháp. Họ nghi kị từng li

từng tí. Do đó chúng tôi phải dè dặt trong từng lời ăn tiếng nói. Một thí dụ điển hình là lúc dịch câu tuyên lời hứa của Hướng Đạo từ tiếng Pháp ra tiếng Việt chúng tôi đã đắn đo suy nghĩ khá lâu, không dám dịch chữ “servire la patrie” ra là “phụng sự Tổ quốc” mà là “trung thành với Tổ quốc” chỉ vì hai chữ “phụng sự” có tính cách yêu nước, cách mạng đến chỗ ghét Pháp chống Pháp, theo chính quyền hồi bấy giờ chẳng còn bao xa. Đã vậy, như chúng tôi đã biết hồi năm 1930 vừa xảy ra vụ khởi nghĩa của Việt Nam Quốc Dân Đảng ở Yên Bái nên người Pháp lại càng để ý đến mọi hoạt động của dân chúng Việt Nam.

Đoàn Hướng Đạo Đầu Tiên Ra Đời Đoàn Hướng Đạo Việt Nam đầu tiên thành lập tại thủ đô Hà Nội mang tên vị anh hùng áo vải đất Lam Sơn, Lê Lợi. Ban đầu chúng tôi chỉ nhận anh em hội viên trường thể dục làm đoàn sinh. Mỗi chủ nhật chúng tôi tổ chức những cuộc đi thăm thắng cảnh bằng xe đạp như thành Cổ Loa, Sông Nhuệ thuộc làng Cự Đà, Chùa Trăm Gian tỉnh Hà Đông.... Thấy tổ chức của chúng tôi mới mẻ, gây tình bằng hữu mật thiết giữa các đoàn viên, sự sinh hoạt lành mạnh, bổ ích nên nhiều bạn không phải là hội viên trường thể dục cũng xin gia nhập đoàn như các anh Trần Duy Hưng, Phạm Khắc Lập, Trần Ngọc Quyên, Ngô Thế Tân, Đào Trọng Cương... Đoàn Lê Lợi đeo khăn quàng màu lá cây viền đỏ.

Khi đã thành lập nề nếp, nhà trường nhận lập thêm ngành Ấu do anh Hoàng Đạo Thúy trông nom. Và cũng từ đây danh từ “đồng tử quân” lúc ban đầu được đổi ra là “Hướng Đạo”. Thấy tôn chỉ của Hướng Đạo đứng đắn, sinh hoạt lành mạnh, y phục gọn gàng, báo chí bắt đầu để ý cổ động và nâng đỡ chúng tôi

về mặt tinh thần. Nhiều tỉnh khác noi gương thủ đô, muốn thành lập đơn vị để giới thiệu với dân chúng địa phương một phong trào bỏ ích cho đức, trí và thể dục của thanh thiếu niên, nhưng vì thiếu cán bộ nên chúng tôi chưa dám nhận lời. Tuy nhiên đến năm 1931, anh Trần Văn Thao cũng lập được một đơn vị Hướng Đạo Công Giáo ở Hải Phòng.

Các Hoạt Động Của Đoàn Lê Lợi

Lễ Thượng Kỳ Đầu Năm

Đầu tháng 10-1930 chúng tôi tổ chức lễ thượng kỳ đầu tiên của Hướng Đạo ngay sân trường thể dục Hà Nội. Rất đông quan khách Pháp Việt đến dự, trong đó có ông tổng giám đốc an ninh Đông Dương. Ông này có thể coi như tai mắt của cơ quan đầu não chính trị của người Pháp lúc bấy giờ. Sau khi anh em Hướng Đạo đứng nghiêm chỉnh trước kỳ đài, lá cờ Hướng Đạo quốc tế màu xanh ở giữa có Hoa Bách Hợp màu trắng (ngày nay Hoa Bách Hợp màu đỏ) cùng với lá cờ vàng được kéo lên.

Tôi xin nói thêm về lá cờ Việt Nam. Thực ra vào năm 1930 chúng ta chưa có quốc kỳ chính thức. Chỉ biết từ xưa nước ta vẫn lấy màu vàng làm quốc kỳ nên chúng tôi làm lá cờ vàng bằng satin, chung quanh có tua kim tuyến. Góc trên lá cờ vàng có kết một cái nơ tam tài tượng trưng cho lá quốc kỳ Pháp. Sở dĩ tôi phải nói rõ về lá cờ Việt Nam lúc bấy giờ là vì Bắc Việt và Trung Việt thời bấy giờ còn do Pháp bảo hộ, Nam Việt là thuộc địa, chúng ta không có quyền xử dụng lá cờ vàng tuyến như thời độc lập của những vua Lê - Lý - Trần. Lá cờ vàng ba sọc đỏ ở giữa mà chúng ta dùng cho đến ngày 30 tháng 4 - 1975 và hiện nay vẫn còn dùng trong đời sống lưu vong nơi hải ngoại là do nhóm chiến sĩ Quốc Gia, trong đó có cố tổng thống Ngô

Đình Diệm đề nghị khi dựng lên “giải pháp Bảo Đại” và bắt đầu xử dụng từ năm 1948 với chính phủ thống nhất ba miền – chính phủ Nguyễn Văn Xuân.

Đoàn Lê Lợi Thăm Ải Nam Quan

Nói đến PTHĐVN lúc khởi đầu, tôi luôn luôn nghĩ đến công ông Nguyễn Quý Toàn, người sáng lập ra trường thể dục Hà Nội và ông Nguyễn Lễ, người đỡ đầu khai sinh cho đoàn Lê Lợi. Hồi đó ông Nguyễn Quý Toàn làm bố chánh, một chức đầu tỉnh về phía người Việt, tỉnh Lạng Sơn. Ông Toàn viết thư về Hà Nội mời anh em Hướng Đạo lên thăm xứ Lạng trong dịp lễ Giáng sinh 1930, rồi đi thăm mấy nơi danh lam thắng cảnh danh tiếng như ải Nam Quan, động Tam Thanh. Khi xe lửa đến ga Lạng Sơn, rất nhiều viên chức trong tỉnh được lệnh hai ông đầu tỉnh là ông công sứ Henri Klein và ông bố chánh Nguyễn Quý Toàn ra đón chúng tôi rất vui vẻ. Ở ga ra, chúng tôi đi thẳng về tòa tỉnh để chào hai vị chủ tỉnh. Hai ông niềm nở đón tiếp chúng tôi. Riêng ông bố chánh tặng chúng tôi một lá đoàn kỳ rất đẹp. Tối đến, vì đi xe lửa không thấy mệt, khí hậu vùng cao nguyên lại mát mẻ, dễ chịu, nên chúng tôi đốt lửa trại tại bãi cỏ sân banh trong tỉnh. Hai vị đầu tỉnh, các công chức, anh em thanh niên học sinh và dân chúng đến dự rất đông. Hôm sau chúng tôi được hướng dẫn đến Ải Nam Quan, qua biên giới sang bên Trung Quốc, trèo lên Ải quan sát. Đứng trên Ải, hướng về Miền Nam, chúng tôi ước mong mai sau cờ Hướng Đạo sẽ được tung bay khắp nước, từ Ải Nam Quan đến Mũi Cà Mau.

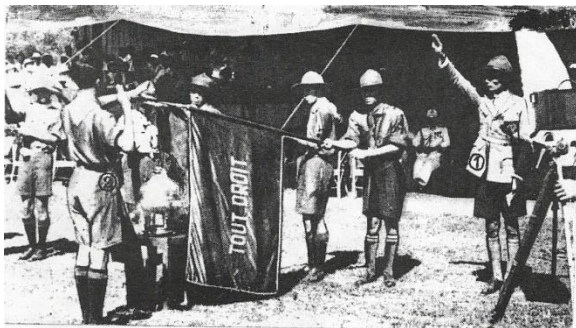
Đến năm 1931, chúng tôi có những đơn vị ở Hải Phòng, Lạng Sơn, Thái Bình và Hà Đông.

Tổ Chức Văn Nghệ Gây Quỹ

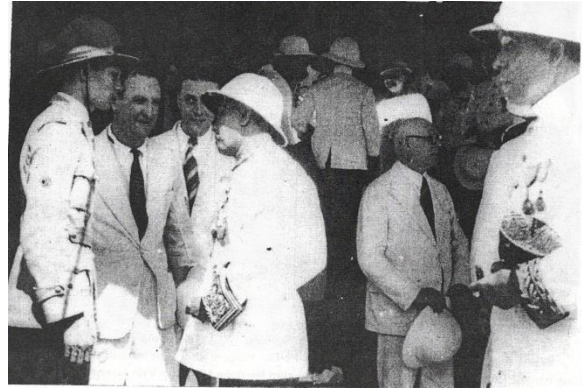
Đề gây quỹ cho đoàn, chúng tôi đã tổ chức một buổi văn nghệ tại nhà hát Tây, Hà Nội.

Các tiết mục đều do anh em Hường Đạo hoặc thân hữu phụ trách. Tôi còn nhớ chúng tôi đã trình bày một hoạt cảnh như sau:

Khi kéo màn lên, ta thấy có hai cảnh tương phản nhau, một bên là một người đang cầm vợt tennis, một Hường Đạo Sinh với ballot và gậy, một võ sĩ đeo găng. Còn bên kia là một người đang nằm với bàn đèn thuốc phiện, một người đang cầm dùi đánh trống hát ả đào, hai người đang đánh bài. Mục đích của hoạt cảnh là để cổ động cho thanh niên sống một nếp sống lành mạnh. Tiếp theo là bài “Bình Bán” do anh Trần Ngọc Quyền đàn và hát. Anh Quyền người Miền Nam, sinh viên ban kiến trúc và điêu khắc tại Hà Nội, năm 1930 chỉ ở Hà Nội mới có các trường cao đẳng mà thôi. Hồi đó dân chúng miền Bắc rất ưa thích món “cải lương Nam Kỳ” nên bài hát của anh Quyền cũng rất được hoan nghênh. Sau bài hát của anh Quyền là vài vở kịch ngắn khác...

Hường Đạo Cao Miên: Trương Trần Văn Khắc (số 1) cùng với vương quốc Cao Miên Monivong dự lễ tuyên hứa Hường Đạo của Đông cung thái tử Norodom Monireth (số 2) vào dịp tết “Tung Toc” của dân tộc Khơ Me năm 1934 tại Nam Vang.

Quốc vương Monivong cùng khâm sứ người Pháp đang nói chuyện với Trương Trần Văn Khắc và ông Trần Văn Khá trong cuộc liên hoan sau lễ tuyên hứa Hường Đạo của hoàng tử Norodom Monireth.

Trương Trần Văn Khắc (phải) và Trương Nguyễn Văn Thơ (trái) – 1983 tại California

